

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О
КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ БАНАКА**

Извештај за прво тромесечје 2020.

Београд, мај 2020.

Уводна напомена

Народна банка Србије је од 2014. године почела да спроводи анкету о кредитној активности банака. Циљ те анкете је унапређење анализе кретања на кредитном тржишту увидом у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама и на страни понуде кредита, и на страни тражње приватног сектора за кредитима.

Анкета се састоји од десет питања која се односе на кредите привреди и становништву. Испитаници одговарају о промени кредитних стандарда,¹ као и утицају фактора на њихову промену, затим о промени услова одобравања кредита, промени тражње за кредитима и утицају фактора на промену тражње.

У овом документу **сумирани су резултати анкете спроведене од 1. до 21. априла 2020. године.** У анкети су исказани ставови представника банака о променама током првог тромесечја 2020. године и очекиваним променама на кредитном тржишту у другом тромесечју 2020. године. У анкети су учествовали представници 24 банке, што обезбеђује репрезентативну покривеност кредитног тржишта, јер учешће тих банака износи преко 99% билансне суме банкарског сектора.

Резултати анкете су приказани у виду нето процената. Нето проценат за одговоре о питањима о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди „знатно пооштрени” и „донекле пооштрени” и збира учешћа банака које су одговориле да су „знатно ублажени” и „донекле ублажени”. Позитивна вредност нето процента указује на нето пооштравање, а негативна на нето ублажавање кредитних стандарда. Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео пооштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда. Када је у питању тражња за кредитима, нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је она „знатно повећана” и „донекле повећана” и збира процената банака које су одговориле да је „знатно смањена” и „донекле смањена”. Према томе, позитивна вредност нето процента указује на нето повећање, а негативна на нето смањење тражње.

У графичком приказу резултата, термин *девизни* односи се на кредите одобрене у иностраној валути или динарима који су индексирани девизном клаузулом.

¹ Кредитни стандарди су писане и неписане интерне смернице или критеријуми који одражавају кредитну политику банке (нпр. приоритети у погледу врсте кредита, колатерала, сектора, региона и сл.).

САДРЖАЈ

Резиме	1
1. Кредити привреди.....	2
1.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену.....	2
1.2. Услови одобравања кредита привреди	3
1.3. Тражња привреде за кредитима.....	4
2. Кредити становништву.....	5
2.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену.....	5
2.2. Услови одобравања кредита становништву	6
2.3. Тражња становништва за кредитима	6

Резиме

Резултати априлске анкете показују да су конкуренција у банкарском сектору и већа спремност за преузимање ризика допринели ублажавању кредитних стандарда за привреду у Т1. Истовремено, кредитни стандарди становништву били су пооштрени, што се највише одразило на скраћење њихове максималне рочности.

Оцена банака је да су предузећа у Т1 повећала тражњу за кредитима, и то првенствено за инвестиционим, док је становништво било највише заинтересовано за стамбене кредите.

Резултати анкете указују да банке под утицајем пандемије вируса корона перципирају већи ризик пословања током Т2, што ће се, према њиховој оцени, одразити на пооштравање кредитних стандарда код оба сектора. Очекују даљи раст тражње привреде за кредитима, док сматрају да ће становништво у условима повећане неизвесности изазване пандемијом током Т2 смањити потрошњу, а тиме и тражњу за кредитима.

Табела 1: Оцене банака у погледу понуде и тражње издвојених категорија кредита

	Понуда (кредитни стандарди)		Тражња	
	T1 2020.	T2 2020. (очекивања)	T1 2020.	T2 2020. (очекивања)
Привреда	↘	↑	↑	↑
Мала и средња предузећа	↑	↑	↑	↑
Велика предузећа	↘	↑	↑	↘
Пољопривредници	-	↑	↓	↓
Становништво	↑	↑	↓	↓
Готовински (динарски)	↑	↑	↘	↓
За рефинансирање (динарски)	↑	↑	↘	↓
Стамбени (девизни)	↑	↑	↑	↓
Потрошачки (девизни)	↘	-	-	↘

Легенда:

- ↑ Повећање тражње (нето проценат већи од 5%)
- ↑ Пооштравање кредитних стандарда (нето проценат већи од 5%)
- ↘ Повећање тражње / пооштравање кредитних стандарда (нето проценат до 5%)
- без промене
- ↘ Смањење тражње / ублажавање кредитних стандарда (нето проценат до 5%)
- ↓ Смањење тражње (нето проценат већи од 5%)
- ↓ Ублажавање кредитних стандарда (нето проценат већи од 5%)

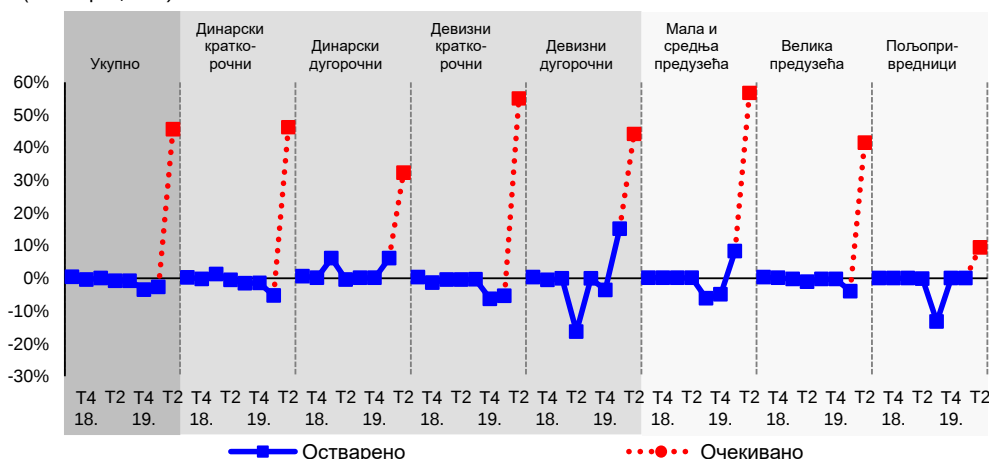
1. Кредити привреди

1.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену

Резултати анкете показују да су банке у Т1, укупно посматрано, благо ублажиле стандарде по којима су одобравале кредите привреди, чему су допринели конкуренција у сектору и већа спремност за преузимање ризика. Стандарди су ублажени за велика предузећа, док је због смањене привредне активности у другој половини марта, пооштравање кредитних стандарда за мала и средња предузећа уследило крајем Т1.

Банке очекују да у Т2 у условима повећане неизвесности и перципираног ризика, као и ниже привредне активности услед пандемије вируса корона, кредитни стандарди привреди буду пооштрени.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

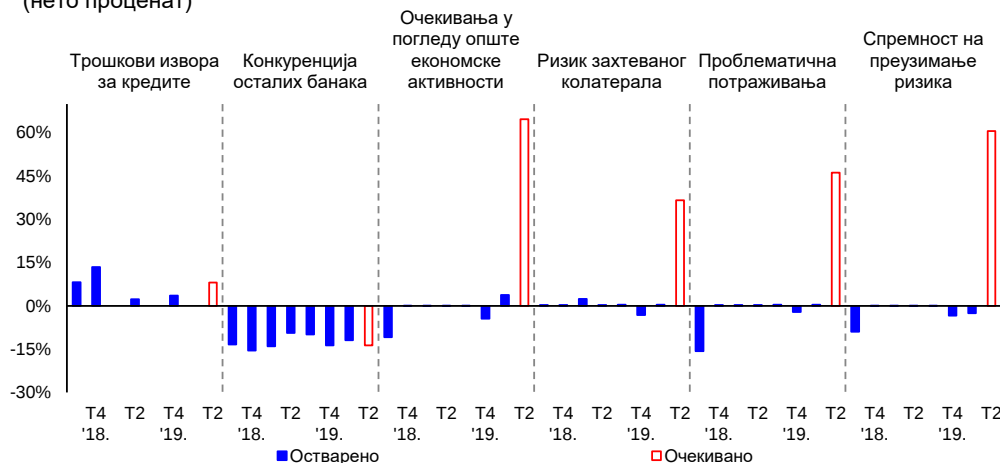

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на пооштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Утицај фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

Извор: НБС.

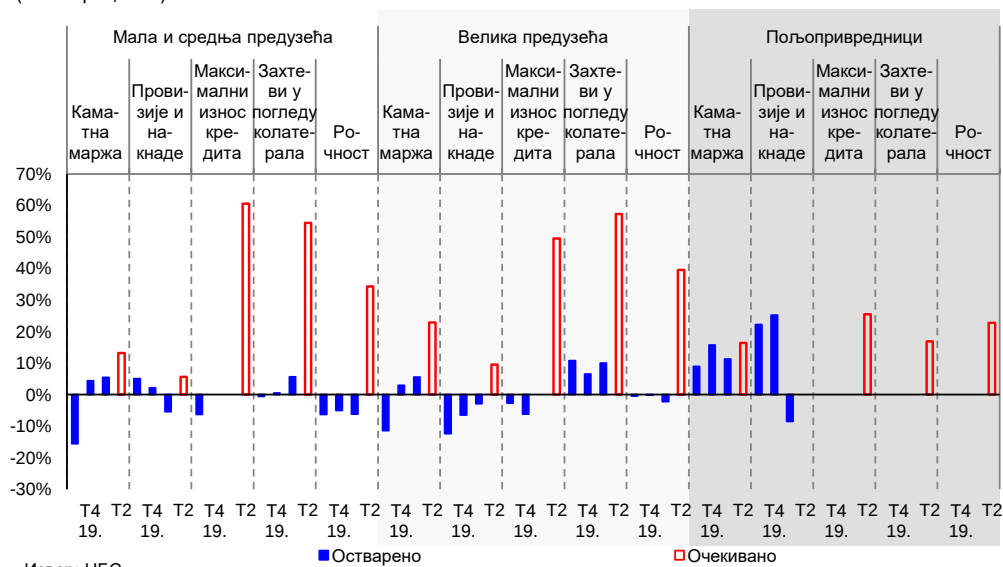
* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора пооштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

1.2. Услови одобравања кредита привреди

Перцепција анкетираних представника банака јесте да је блага корекција навише каматних маржи током Т1 праћена смањењем осталих трошкова кредита. Истовремено, према оцени банака, захтеви у погледу колатерала били су умерено пооштрени.

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

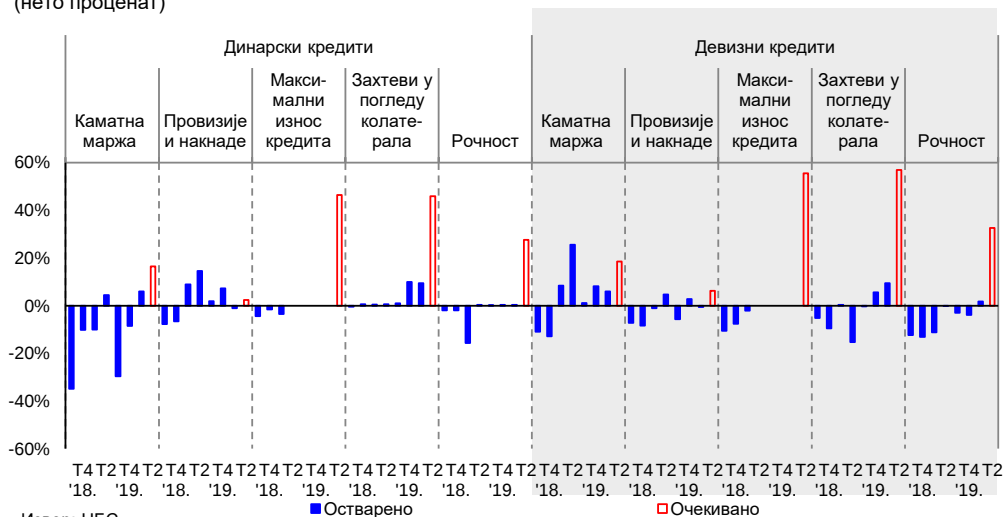
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на пооштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Имајући у виду изражену неизвесност у погледу трајања пандемије и последица по економије широм света, банке очекују да услови по којима ће се одобравати кредити привреди у Т2 буду пооштрени, и то највише путем смањења максималног износа кредита и захтеваног колатерала који би требало да испуне клијенти.

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на пооштравање услова, негативна на ублажавање услова.

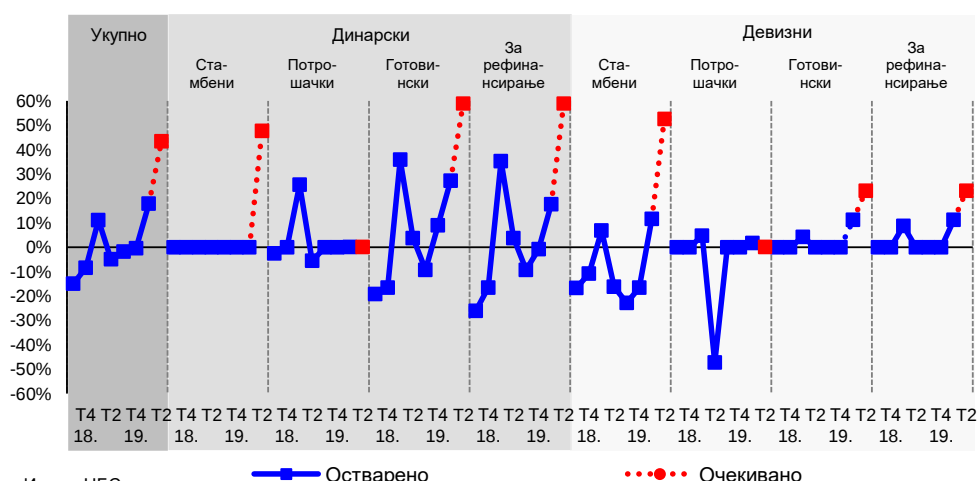
** На графиконима није приказан интензитет промене.

2. Кредити становништву

2.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену

Резултати априлске анкете показују да су стандарди по којима су одобравани кредити становништву у Т1 били умерено пооштрени (НП 18%) услед мање спремности банака за преузимање ризика и даљег скраћења максималне рочности ненаменских кредита. Пооштравање се највише односило на динарске готовинске кредите и кредите за рефинансирање.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита становништву
(нето проценат)

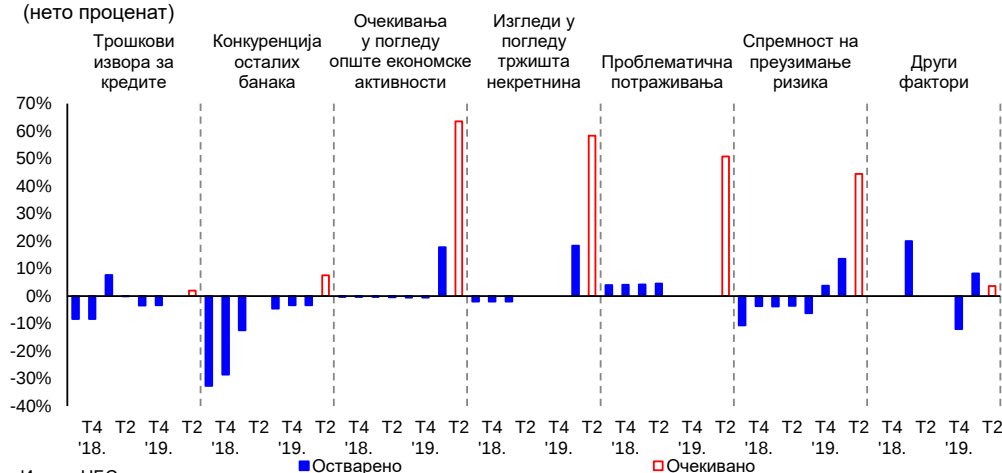

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на пооштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Утицај појединих фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија становништву
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора пооштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

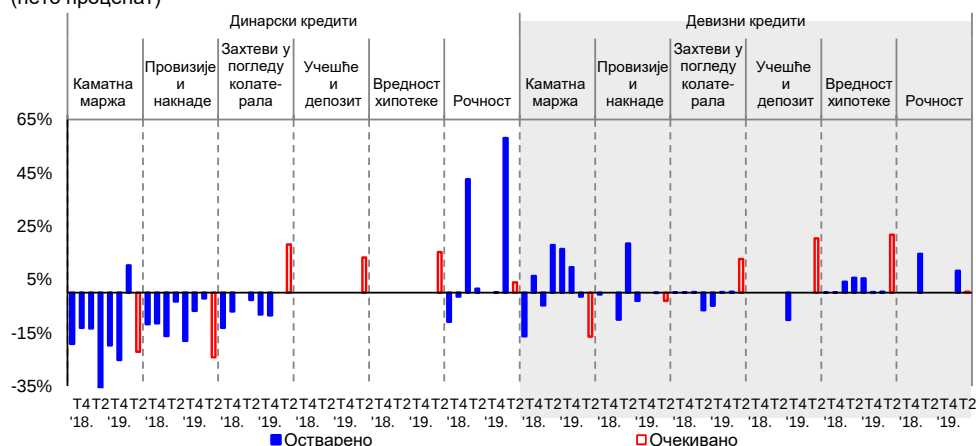
Банке очекују да, као последица већег перципираног ризика, кредитни стандарди становништву буду пооштрени и током Т2.

2.2. Услови одобравања кредита становништву

Према резултатима анкете, услови по којима су одобравани динарски кредити становништву у Т1 били су строжи у виду већих каматних маржи, док су пратећи трошкови кредита били ублажени. Девизно индексирани кредити били су одобравани по готово непромењеним условима, изузев нешто краће максималне рочности, која је примењивана код обе врсте кредита.

Банке очекују смањење каматних маржи и пратећих трошкова кредита становништву у Т2, што се највероватније дугује мањој очекиваној тражњи за кредитима, док се поопштравање очекује код неценовних услова кредита.

Промена услова за одобравање кредита становништву
(нето проценат)

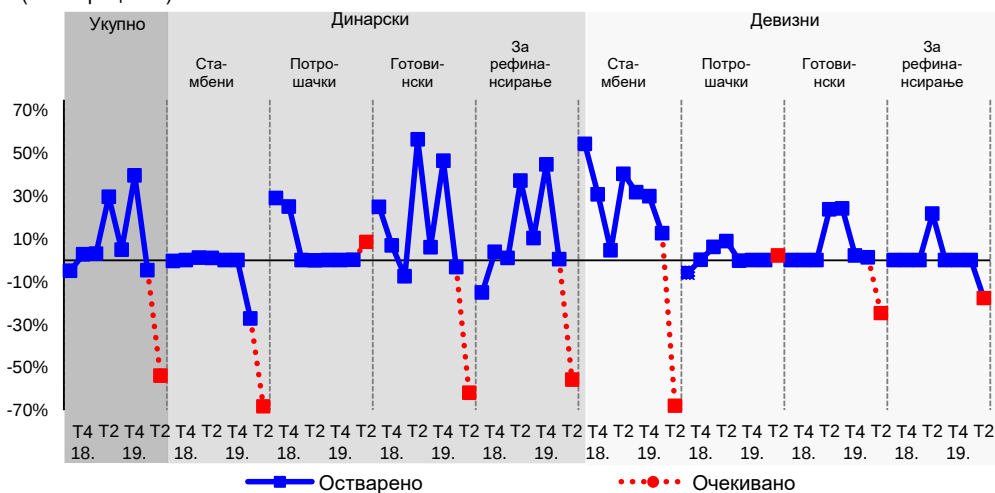
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поопштравање услова, негативна на ублажавање услова.

2.3. Тражња становништва за кредитима и фактори који је опредељују

Резултати анкете показују да је, према оцени банака, становништво током Т1, укупно посматрано, смањило тражњу за кредитима, пре свега за готовинским кредитима и кредитима за рефинансирање. С друге стране, повећана је тражња за девизним стамбеним кредитима под утицајем позитивних трендова на тржишту рада и повољне ситуације на тржишту некретнина. Банке очекују да становништво додатно смањи тражњу за кредитима у Т2, у условима повећане неизвесности изазване пандемијом вируса корона.

Промена тражње становништва за кредитима (нето проценат)

Утицај фактора на промену тражње становништва за кредитима (нето проценат)

